Міністерство освіти і науки України
Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Сумській області

“Твоє життя в твоїх руках” (Мінна безпека)

семінар-навчання для викладачів предмета “Захист України” та фізичного виховання в закладах професійної (професійно-технічної) освіти

Галина Докторович,

методист НМЦ ПТО у Сумській області

Програма занять по мінній безпеці “Твоє життя в твоїх руках”

- **Цільва аудиторія**: викладачі предмета «Захист України» та фізичного виховання закладів професійної (професійної-професійно-технічно)ї освіти області
- **Мета**: довести до учасників освітнього процесу, що в умовах воєнного стану найголовніше - зберегти життя та здоров’я своє і своїх ближніх, кожного українця;
- навчити умінню орієнтуватися, визначати небезпечні предмети, місцевість, особи і т.д.;
- виховати обережність, ціннісне ставлення до життя на землі;
- виховувати повагу до менших, старших, людей похилого віку, з особливими освітніми потребами.
- **Формат проведення**: вебінар в онлайн форматі (офлайн).
- **Місце і час проведення:** НМЦ ПТО у Сумській області, Регіональні Центри військово-патріотичного виховання, навчальні заклади, заклади партнерів. 6 занять по 45 хвилин.
- **Партнери:** Сумський обласний центр відпочинку, туризму та національно-патріотичного виховання, Сумський обласний територіальний центр комплектування та соціальної підтримки , Сумська обласна громадська організація «Всеукраїнське об’єднання учасників бойових дій волонтерів АТО у Сумській області»; Сумська обласна громадська організація «Всеукраїнське об’єднання учасників бойових дій волонтерів АТО у Сумській області».

Програма занять для підготовки тренерів по мінній безпеці

- **Підготовчий етап**

- - анкетування;
- - ігри очікування, мозковий штурм (брейнстормінг);
- - перегляд мультфільма (ютуб канал – навчаємось мінної безпеки: пес Патрон про касетні .. https://www.youtube.com/watch?v=kgmoUGOC9fk)

- **Основний етап**

- - Теоретично-практична частина, нормативно-правова документація;
- - правила безпеки: що робити у разі виявлення ВНП; що робити, щоб не допустити появи ВНП на території установи; що робити при виявленні підозрілого предмета; що робити батькам, дорослим у разі виявлення ВНП; якщо Ваш дім, квартира, ви виявилися поблизу епіцентру вибуху і т.д.

Результат (вміти: орієнтуватися, реагувати, діяти, навчати інших).

- **Заключний (закріплення)**

- - квести (5 етапів - Квест. Правила поведінки: https://www.youtube.com/watch?v=ztEXYOWJF38 перевірка знань послідовність, інтуіція, фейк, правда, розгадування кросвордів, сканвордів);

Результат: (розробка методичних рекомендацій; підготовка та випуск інструктивного збірника; виготовлення плакатів та їх розміщеення у коридорах, класах закладу)

Що потрібно знати про безпеку мін та вибухонебезпечних предметів

1. Ситуація в Україні. Нормативно-правова база протимінної діяльності.
2. Вплив мін та вибухонебезпечних предметів (ВНП) на людей, сім'ю та суспільство.
3. Протимінна діяльність (ПМД) та її складові.
4. Міжнародні стандарти та нормативно-правова база протимінної діяльності в Україні.
5. Наземні міни: загальний огляд, типи мін та спосіб ураження. Правила безпеки.
6. Інші види загроз.

Історичні аспекти

1945

Історичні аспекти

ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ РОЗМІНУВАННЯ ПІДРОЗДІЛАМИ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р. (01.01-31.10)	ВСЬОГО
Перевірено територій, га	158	1159	744	1178	425	990	4654
Перевірено доріг, км	32	62	163	896	203	296	1652
Виявлено та знешкоджено ВНП, шт.	1300	85700	42000	40000	73000	24885	266885

1945 — 2014

266885

Історичні аспекти

Потенційно-небезпечні території України, які можуть містити вибухонебезпечні предмети (ВНП), як наслідок широкомасштабної агресії з боку Російської Федерації. Існує нагальна потреба в гуманітарному розмінуванні цих територій.

Розроблено експертною групою Асоціації саперів України у відповідності до IMAS 08.10

Факти на сьогодні..

Україна увійшла в п'ятірку країн світу з найбільшим забрудненням території мінами та вибухонебезпечними залишками війни (ВЗВ) за даними опублікованими в 2017 році..

Кількість забруднених територій змінилась з 10 % до 44 %

Мінна загроза: щодесята жертва підривів — дитина (протягом 2014-2019 років загинуло понад 2000 осіб)

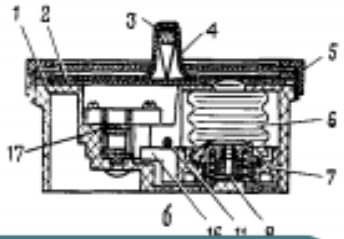

Протягом 2014-2019 років знищено 430 000 ВНП (за даними ЗСУ)

Досвід країн з мінною проблематикою вказує на те, що 1 рік бойових дій потребує 10 років розмінування. Можна порахувати, скільки потрібно нашій країні часу для того, щоб очистити всі території від ВНП.

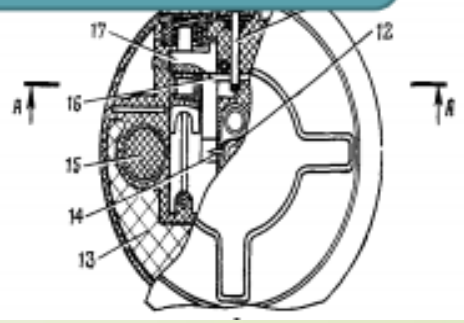

МІЖНАРОДНА ПРАВОВА ОСНОВА

Міжнародні стандарти протимінної діяльності (МСПМД/IMAS) спираються на три головні угоди міжнародного права, що розглядають питання наземних мін та ВНП

2004

Конвенція про заборону або обмеження застосування конкретних видів звичайної зброї (КНЗ) 1980 р.

2005

Конвенція про заборону застосування, накопичення запасів, виробництва і передачі протипіхотних мін та про їхнє знищення

2008

Конвенція про касетні боєприпаси від 2008 р. (CCM)

РАТИФІКОВАНО УКРАЇНОЮ

ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ
З МІННОЇ БЕЗПЕКИ

Закон України №2642-VIII «Про протимінну діяльність в Україні» від 01.01.2021 р.

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2642-19#Text

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
від 17 квітня 2019 р. № 372
Про затвердження Правил позначення небезпек, пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами - наслідками війни

1. **Протимінна діяльність.** Процеси управління. Основні положення: ДСТУ-П 8820:2018
2. **Керівництво по застосуванню міжнародних стандартів протимінної діяльності**: ДСТУ-П IMAS 01.10:2016
3. **Словник термінів із розмінування, визначень і скорочень**:ДСТУ-П IMAS 04.10:2016
4. **Управління інформацією у сфері протимінної діяльності**: ДСТУ-П IMAS 05.10:2016
5. **Навчання ризикам небезпек від мін та вибухонебезпечних залишків війни**: ДСТУ-П IMAS 12.10:2016

Законом передбачено, що в Україні діють національні стандарти у сфері протимінної діяльності, які розробляються з урахуванням положень міжнародних стандартів протимінної діяльності (IMAS), затверджених Службою Організації Об'єднаних Націй з питань протимінної діяльності (UNMAS).

Практичне завдання

15 ХВ

РОБОТА В КОМАНДАХ:
ЯКИЙ ВПЛИВ МІН ТА ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ
КОМАНДА 1 - ЛЮДЕЙ
КОМАНДА 2 - СІМ'Ю
КОМАНДА 3 - СУСПІЛЬСТВО

Протимінна діяльність (ПМД) та її складові
Розмінування (гуманітарне розмінування)
Надання допомоги постраждалим особам та здійснення заходів щодо їх реабілітації
Знищення надлишкових боєприпасів, боєприпасів непридатних для подальшого використання та зберігання, а також боєприпасів, що підлягають знищенню відповідно до міжнародних зобов'язань
Агітаційно-просвітницька робота щодо незастосування протипіхотних мін
Інформування про небезпеки від ВНП та навчання з попередження ризикам, пов'язаним із вибухонебезпечними предметами

ЗА ТАКТИЧНИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ МІНИ ПОДІЛЯЮТЬСЯ НА:

- **ПРОТИПІХОТНІ;**
- **ПРОТИТРАНСПОРТНІ.**

ЗА СТУПЕНЕМ НЕБЕЗПЕКИ:

- ТАКІ, ЩО ЗНЕШКОДЖУЮТЬСЯ;
- ТАКІ, ЩО **НЕ** ЗНЕШКОДЖУЮТЬСЯ.

УВАГА!
ВСІ МІНИ Є ВКРАЙ НЕБЕЗПЕЧНИМИ!

ПРОТИПІХОТНІ МІНИ ПМН-2, ПМН-4

Міна протипіхотна фугасна натискного дії.
Призначена для виведення з ладу особового складу супротивника.
Поразка людині завдається за рахунок руйнування нижньої частини ноги (стопи) при вибуху заряду міни в момент наступання ногою на датчик мети (чорний хрестоподібний виступ на верхній площині) міни.

ОЗМ-72

протипіхотна вистрибуюча осколкова міна кругового ураження (в просторіччі — «міна-жаба»). Була розроблена в СРСР. Розшифровується як — осколкова загороджувальна міна.

ПЕЛЮСТКА ПФМ-1С

Використовується для мінування місцевості проти живої сили ворога. Це протипіхотна міна нажимної дії. Протипіхотна міна "Пелюстка" встановлюється виключно методом дистанційного мінування на грунт.
Це елемент касетної бомби.

ПРОТИТАНКОВА МІНА ТМ - 57

Це протитанковий боєприпас з металевим корпусом, який зазвичай встановлюють у ґрунти або на поверхні землі.

Може спрацювати від натискання вагою понад 120 кг.

Сумно, але це факт

УКРАЇНА У 2016 РОЦІ ЗАЙНЯЛА 1-Е МІСЦЕ У СВІТІ ЗА КІЛЬКІСТЮ ЖЕРТВ ВІД ПРОТИТРАНСПОРТНИХ МІН

Питання:

Назвіть будь ласка вибухо-небезпечні предмети?

Обережно! Вибухонебезпечні предмети

Стандартні: боєприпаси, які мають схожі контури та зовнішній вигляд з боєприпасами свого типа.

Артилерійські снаряди

Протипіхотні та протитанкові міни

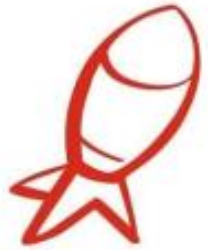

Авіаційні бомби

Протитанкова граната

Ручна граната

Мінометний снаряд

Питання:

Назвіть саморобні вибухо-небезпечні предмети?

Саморобні: Вибухові пристрої виготовлені з підручних засобів які маскують під звичайні побутові предмети.

Посилання

Дитяча іграшка

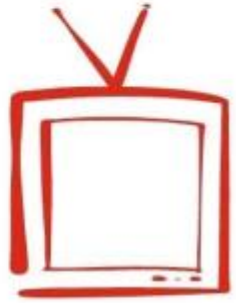

Побутова техніка

Практичне завдання

Питання 1. Якщо протитранспортна міна розрахована на велику вагу, чи може вона бути небезпечною для людини, яка важить значно менше?

Питання 2. Чи можна її усунути з дороги, якщо ми її побачили на своєму шляху?

Чотири золоті правила безпеки

Якщо знайшли підозрілий предмет

Не панікуй

Не чіпай!

Не підходь!

Зателефонуй 101

ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ ПРИ ВИЯВЛЕННІ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

НЕ ТОРКАТИСЯ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНОГО ПРЕДМЕТУ

101

НЕГАЙНО ПРОІНФОРМУВАТИ ПРО ЗНАХІДКУ В СЛУЖБУ ПОРЯТУНКУ ЗА ТЕЛ. 101

НЕ ПЕРЕСУВАТИ, НЕ ПІДНІМАТИ НЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

ПРИ МОЖЛИВОСТІ ОГОРОДИТИ НЕБЕЗПЕЧНЕ МІСЦЕ АБО ВСТАНОВИТИ ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНІ ЗНАКИ

НЕ НАГРІВАТИ, НЕ НАКРИВАТИ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

СПОВІСТИТИ ОТОЧУЮЧИХ ПРО НЕБЕЗПЕКУ

ПРИПИНИТИ БУДЬ-ЯКІ РОБОТИ БІЛЯ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНОГО ПРЕДМЕТУ

НЕ ДОПУСКАТИ СТОРОННІХ ОСІБ В НЕБЕЗПЕЧНИЙ РАЙОН

STOP

ПРАВИЛА ПОВОДЖЕННЯ З ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИМИ ПРЕДМЕТАМИ

- Під вибухонебезпечними предметами слід розуміти будь-які пристрої, засоби, підозрілі предмети, що здатні за певних умов вибухати.
- До вибухонебезпечних предметів належать:
- Вибухові речовини — хімічні з'єднання або суміші, здатні під впливом певних зовнішніх дій (нагрівання, удар, тертя, вибух іншого вибухового пристрою) до швидкого хімічного перетворення, що саморозповсюджується, з виділенням великої кількості енергії і утворенням газів.
- Боєприпаси - вироби військової техніки одноразового вживання, призначені для враження живої сили супротивника. До боєприпасів належать: бойові частки ракет; авіаційні бомби; артилерійські боєприпаси (снаряди, міни); інженерні боєприпаси (протитанкові і протипіхотні міни); ручні гранати; стрілецькі боєприпаси (набої до пістолетів, карабінів, автоматів тощо);
- Піротехнічні засоби: патрони (сигнальні, освітлювальні, імітаційні, спеціальні); вибухові пакети; петарди; ракети (освітлювальні, сигнальні); гранати; димові шашки.
- Саморобні вибухові пристрої - пристрої, в яких застосований хоча б один елемент конструкції саморобного виготовлення: саморобні міни-пастки;
- міни-сюрпризи, що імітують предмети домашнього побуту, дитячі іграшки або речі, що привертають увагу.

Зверніть увагу

- Зазвичай, при знаходженні серійних мін, снарядів, гранат дорослі негайно викликають фахівців, які огороджують район і знешкоджують небезпечні знахідки. Інша справа – діти. Природна цікавість спонукає їх до небезпечних експериментів. Діти підкладають боєприпаси у багаття, випробують їх на міцність ударами, намагаються розібрати, приносять додому, у двір, до школи. Тому так важливо пояснити наслідки подібних дій, навчити правилам поведінки у таких ситуаціях.
- **Довідка: 4 квітня – День просвіти з питань мінної безпеки**

- ***Правила поведінки при виявлені вибухонебезпечних предметів***
- У разі знаходження вибухонебезпечного пристрою ЗАБОРОНЕНО:
- -наближатися до предмета;
- -пересувати його або брати до рук; -розряджати, кидати, вдаряти по ньому;
- -розпалювати поряд багаття або кидати до нього предмет;
- -приносити предмет додому, у двір, до школи.
- Необхідно негайно повідомити поліцію, службу з надзвичайних ситуацій або дорослих про знахідку!
- В сучасних умовах , іноді не можна телефонувати із-за можливого детонування невідомого предмета

Використана література та джерела

- 1. Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар І.В., Корольова Н.Д.,Кучанська Г.Б., Новицький Н.О. Медицина надзвичайних ситуацій.
- 2. Захист Вітчизни. Рівень стандарту: підручник для 11 класу загальної середньої освіти / А. А. Гудима, К. О. Пашко, І. М. Гарасимів, М. М. Фука, Ю. П. Щирба. – Тернопіль : Астон, 2019. –256 с.
- 3.. Правила поводження з вибухонебезпечними предметами. URL:http://bahmut-police.dn.ua/news/view/7346 (дата звернення: 28.04.2022).
- 4. Якщо війна. Інформаційно-інструктивний збірник. Г.І.Докторович, В,В,Філіпович - Суми: ФОП Литовченко, 2022.- 19-20с.
- Сайти: Всеосвіта; на урок; ОБСЄ; stopmina.com (Фонд Ріната Ахметова), Ютуб канал; mvs.gov.ua/
- Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій спільно з видавництвом «Ранок» розмістило у відкритому доступі книжку «Мінна безпека не без ПЕКа»,

Квест

Закріплення пройденого матеріалу

Правила поведінки:
https://www.youtube.com/watch?v=ztEXYOWJF38

- Дякую за увагу!